

MA'RİFETULLAHI ÖĞRENİN!*

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!..

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!..

Allah-u Teâlâ Hazretleri sizi sevdiği kul eylesin...
Dünyada da, ahirette de aziz ve bahtiyar kılsın...
Cennetiyle cemâliyle müşerref eylesin...

Size Peygamberimiz Muhammed-i Mustafa SAS Efendimiz'in mübarek Medîne-i Münevvere'sinden hitâb ediyorum. Cumalarınız mübarek olsun!..

Bugünkü sohbetimde ilk hadis-i şerifi, Deylemî'nin kitabında yer alan, Hazret-i Ali Efendimiz'in *—radiya'llâhü anh ve kerrema'llâhü vecheh—* rivayet ettiği bir hadis-i şerif olarak seçtim. Hazret-i Ali Efendimiz'in rivâyet ettiği hadisleri özellikle seviyorum ve onları toplayıp, ayrı bir kitap halinde bile neşretmeyi düşünüyorum, alevî kardeşlerimiz okusunlar diye...

a. Cumaya Erken Gelmek

Hazret-i Ali Efendimiz, Allah'ın arslanı, Esedu'llâhi'l-gâlib Aliyyi'bni Ebî Tâlib RA'ın rivâyet ettiği bu hadis-i şerif, cuma ile ilgili... Kardeşimiz besmeleyle hadis kitabının sayfasını açınca, bu geldi. Onun için, bu müjdeli hadis-i şerifi okumakla başlıyorum:¹

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

¹ *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XI, s.411, no:11088.

التَّهْجِيرُ إِلَى الْجُمُعَةِ حَجٌّ فَقَرَاءُ أُمَّتِي

(الدَّيْلَمِيُّ عَنْ عَلِيٍّ)

RE. 198/12 (*Et-tehcîru ile'l-cumuati haccu fukarâi ümmetî.*) buyurmuş Peygamber SAS Efendimiz.

Bunun mânâsı şöyle: (*Et-tehcîr*) Aslında birisini hicret ettirmek demek, yâni bir yerden bir yere sürmek demek... (*Et-tehcîru ile'l-cumuati*) “Cumaya sürmek, yâni insanın kendisini derleyip toparlayıp, cuma namazına vaktin çok evvelinden gitmesi” demek. Kendisini cuma namazının kılındığı yere evvelce, çok erken saatlerde atmak, oraya götürmek, sürmek demek oluyor. Yâni kısacası, cuma namazına erken gitmek demek oluyor. (*Et-tehcîru ile'l-cumuati*) “Cuma namazına erken gitmek, (*haccu fukarâi ümmetî*) benim ümmetimin fakirlerinin haccı gibidir.” buyurmuş.

Biliyorsunuz, hac yapabilmek için insanın zengin olması lâzım, sıhhatli olması lâzım, yol emniyetinin olması lâzım, belli mevsimin gelmesi lâzım! O zamanda bu mübarek beldeye, şimdi bizim bulunduğumuz Mekke-i Mükerrime’ye, Medine-i Münevvere’ye gelip; belirli günlerde, belirli ibadetleri, çok anlamlı, çok derin ibadetleri yapmak lâzım!

Tabii zengin olmayana farz değil. Çünkü hac biraz da keseye dayanan bir ibadet... Uçak parasını toplayabilecek, borcu olmayacak insanın... Yolda ve gittiği yerde kalması için gerekli paraları olacak. Fakirlere hac farz değil, zenginlediği zaman farz oluyor.

Fakirler tabîi aşık-ı sâdık iseler, iyi müslüman iseler, ihlâslı müslüman iseler, hacılar hacca gittikleri zaman, veyahut umreye gidenleri filân görünce, fakirlerin şöyle bir boynu bükülür, yüreği bir cız yapar, yüreğinin yağı bir erir.

Aynı duyguları biz de yaşadık. Hocamız Mehmed Zâhid Kotku (Rh.A), –Allah-u Teâlâ Hazretleri makâmâtını daha a'lâ eylesin– böyle kabile halinde yola çıkarlardı. Karayolu ile bir kaç defa Hicaz'a gittiklerini hatırlıyorum.

Yirmi yedi araba, yirmi beş araba kabile halinde İstanbul'dan Ankara'ya gelirdi. Bendeniz kardeşiniz, o zaman Ankara'da, üniversitede görev yapmakta idim. Biz tabii Hocamız gelince, Allah'ın evliyâullahı, mübarek büyüğümüz geldi diye bayram yapardık, sevinirdik. Hacıbayram'a giderlerdi, herkes hoş geldin derdi.

Sonra bizdeki konaklamasını tâkiben, Ankara'daki günleri bittikten sonra, dualarla yola çıkarlardı. Hacıbayram Camii içerisinden, Hacı Bayram-ı Velî KS Efendimiz'in türbesinin önünden yola çıkılırdı. Ben hatırlıyorum, böyle nasıl yüreğimizin yağı erirdi. Onlar hacca doğru giderken, gidemeyenler arkada böyle boynu bükük kalırdık. Hem uğurlardık, hem ayrılığın gözyaşları, hem de, “Ah benim de imkânım olsa, ben degidebilsem!” gibi duygular içinde...

Hattâ rahmetli Necmeddin Yüceler amcamız vardı. İbrişim gibi ak sakallarını Hocamız çok severdi. Onun da Allah makâmını a'lâ eylesin; çok iyi insandı, evinde teravihler kıldırırdı, hayırlara koştururdu, vakfımıza hizmetleri,

hayırları, bağışları çok... Bir seferinde hatırlıyorum, arabalardan birisinde boş yer varmış, hacca gidiyor kabile, arabanın boş yerine oturdu. Ondan sonra da çocuklarına dedi ki:

“—Arkamdan pasaportumu alın, vizeyi hazırlayın, hududa gidinceye kadar bana pasaportu yetiştirin, ben gidiyorum!” dedi.

Orada, oracıkta, hemen arabaya bindi rahmetli. Hatırlıyorum, tebessüm ederek, gözyaşlarıyla hac kfilesine katılmıştı.

Bunları niçin anlatıyorum?.. Hac ve umreye gidenleri uğurlayanların duygularına misâl olsun diye, sergilemek için anlatıyorum.

Tabîî gidemezse insanlar, “Ah benim de param olsa, zengin olsam, sıhhatli olsam, Allah imkân verse, ben de o güzel diyarları görsem... Rasûlüllah Efendimiz’in gezdiği yerleri gezsem, büyüdüğü doğduğu yerleri görsem... Kâbe-i Müşerrefe’yi tavaf eylesem, Hacer-i Esved’i öpsem, zezem suyundan kana kana içsem...” diye içi yanar.

Bizim mübarek Yunus’umuzun güzel ilâhileri var...

Hepsi güzel, her birisi birbirinden güzel! Bir arkadaşımız böyle bestelenmiş şeklini güzel okur idi, biz de oradan ezberledik:

*Delil yapışsa elime,
Lebbeyk öğretse dilime,
İhram bezini belime,
Sarsam ağlayı ağlayı...²*

Böyle aşk ile şevk ile oralara gidip, “Aman Kâbe’ım, canım Kâbe’ım, varsam sana, yüzüm sürsem!” diye, aşk u şevk ile oralara gitmek isterler, temennî ederler ama, olmuyor. Tabi bu temennîlerin içinde sevap kazanma duygusu, arzusu da var; “Allah’ın emrini yerine getireyim, sevap kazanayım!” düşüncesi de var.

² Mustafa Tatçı, *Âşık Yunus*, Yunus Emre külliyyatı, c.IV, s.175, şiir no:218, MEB yayınları, İstanbul, 2005. Şiirin tamamı şöyle:

*Gani Mevlâm nasib etse,
Varsam ağlayı ağlayı.
Medine’de Muhammed’i,
Görsem ağlayı ağlayı...*

*Çevre yanı kesme kaya,
El kaldırıp âmin diye,
Arafat’daki Vakfe’ye
Dursam ağlayı, ağlayı...*

*Delil yapışsa elime,
Lebbeyk öğretse dilime,
İhram bezini belime,
Sarsam ağlayı ağlayı...*

*Hacılar deve katarlar,
Kum deryasına batarlar,
Şeytanı taşa tutarlar,
Atsam ağlayı ağlayı...*

*Hüccac döner yana yana,
Ciğerim döndü büryana,
Şol zezemden kana kana,
İçsem ağlayı ağlayı...*

*Akıtırlar hayvan kanı,
Esirgemez kimse canı,
Şol meydanda koç kurbanı,
Kessem ağlayı ağlayı...*

*Derviş Yunus der can ile,
Kul olmuşum iman ile,
Dilim zikr ü Kur’ân ile,
Varsam ağlayı ağlayı...*

Pekiyyi gidemeyenler ne olacak?.. Allah-u Teâlâ Hazretleri herkese gönlündeki niyetine göre, beslediği niyete göre mükâfat veriyor. Fakir gidemiyor ama, gitmeyi arzu edince Allah ona da büyük sevaplar veriyor. İşte burada da bir sevap yolunu, Peygamber SAS Efendimiz bize bildiriyor:

“—Cuma namazına erken gitmek, benim ümmetimin fukarasının haccı gibidir; yâni haccetmiş gibi Allah sevap verecek.” diye müjdelemiş oluyor.

Aziz ve sevgili kardeşlerim, sevgili dinleyiciler! Eğer siz de böyle haccetmek gibi, hac yapmak gibi bir sevap kazanmak istiyorsanız, Rasûlüllah Efendimiz'in bu rivâyetini göz önünde bulundurarak, bu cuma namazına erkenden gidin!..

Benim cuma ile ilgili bazı tenkitlerim, müşahedelerim oluyor. Müşahedelerde iyi olmayan şeyleri görünce, vazifemiz de olduğu için, biraz da tenkit etmemiz gerekiyor. Birisini ayıpladığımız için değil, ayıplamak İslâm'da yok. Yanlış yolda olan insana dua ederiz, düzelttiririz. Ayıplamak doğru değil ama, bir yanlışlığı söyleyip, yapılmamasını sağlamak da vazifemiz olduğu için söylüyorum.

Cuma günü, meselâ seyahatleyiz Anadolu'da; bir camiye geliyoruz, cuma namazı kılacağız. Güneşli bir gün, camiye geliyoruz. Bakıyoruz, namaza yarım saat var; hacı babaların hepsi caminin avlusunda... Meselâ, bir ağacı devirmişler şöyle duvarın dibine, kumrular

gibi oraya oturmuşlar, bastonlarını önlerine dayamışlar, sohbet ediyorlar. Fesühàna'llàh!..

“—*Es-selâmü aleyküm!*” diyoruz.

“—*Ve aleyküm selâm...*” diyorlar, yüzümüze bakıyorlar.

Biz caminin içine dalıyoruz. Neden?.. Bir an evvel camiye girmekte çok sevap var. Camide durduğu zaman, namazı beklerken bile insanın sevabı işliyor, namazdaymış gibi sevap kazanıyor. Dışarıda durulur mu?.. Cuma gününde, caminin avlusunda, dışarıda duruyorlar, güneşleniyorlar, sohbet ediyorlar; sarı öküzün küçük buzağısını sohbet konusu yapıyorlar. Böyle şey olmaz, bunu tenkit etmek lâzım!..

Bak, Peygamber SAS buyuruyor ki:

“—Cumaya erkenden gitmek, hicret etmek benim ümmetimin fakirlerinin haccı gibidir.”

Hicret kelimesini kullanmış. Yâni evinden hicret et bakalım camiye... Dükkândan hicret et bakalım, kapat bakalım şurayı, camiye git!.. Biraz erken git!

Tam böyle namaz vaktini hesaplıyorlar, ezan okunurken camiye gidiyorlar. Olmaz!.. Seccadesini alıyor, en arkada kılıyor, farzı kıldıktan sonra hemen kaçıyor. Olur ama, olmaz!.. Yâni cuma namazının hepsini birden, âdâbına riayet ederek farzlarını, sünnetlerini yapmak lâzım, hutbeyi dinlemek lâzım!.. Hutbeden önce vaizler güzel güzel konuşmalar yapıyor, onları dinlemek lâzım! Kur'an okumak

lâzım, Kehf Sûresi'ni okumak lâzım, Yâsin Sûresi'ni okumak lâzım, tesbih çekmek lâzım, sevap kazanmak lâzım!..

Tenkit ettiğim başka bir husus da, cuma namazında hatip hutbeye çıktı mı, şöyle bir yerine yerleşen, sırtını duvara dayayan, gözlerini kapatıyor, gece eksik kalmış olan uykusunu orada tamamlıyor. Olmaz, orası uyuma yeri değil veya uyuklama yeri değil veya keyif yapma, rehavete, gevşekliğe düşme yeri değil; orası uyanıklık yeri... Vaazı dinleyeceksin, hutbede konuşmayacaksın. Konuşursan, cumanın sevabı gider.

Hattâ misâl veriyor Peygamber SAS Efendimiz: Konuşan bir kimseye, “Sus konuşmak günahdır, hutbe okunurken konuşulmaz!” diye söylemek dahi, senin sevabının gitmesine sebep olur. Yâni, “Sus!” demek dahi sevabı kaçırıyor, can kulağıyla dinleyeceksin. Yâni imam konuşurken söylediği sözler ayettir, hadistir, dinin ahkâmıdır diye dikkatle dinleyecek.

Onun için sevgili kardeşlerim, biraz evden camiye hicret etmek lâzım! Dünyadan âhirete, iş yerinden mânevî sevapların kazanıldığı yere, erken gelmek lâzım! *Tehcîr* hicret ettirmek, insanın kendi kendisi oradan alıp buraya, bu güzel yere getirmesi...

Birinci hadis-i şerif bu...

Cumaya erken gidin bu sefer! Tabiî cumaya gitmeden önce bir insan, cuma için gusül abdesti alırsa, yâni başından tırnağına kadar,

soyunup tam bir gusül abdesti, yıkanma, cuma guslü yaparsa, yedi günlük günahı üç gün ilâvesiyle affoluyor. Yâni, geçmiş on günlük günahı siliniyor.

Cuma guslünü, temizlenmesini terk etmeyin! En yeni elbiseleri, bayramlık elbiseleri giyin! Bayramlık elbiseler sadece Ramazan ve Kurban Bayramı'nda, Süleymaniye Camii'nde bayram namazı kılmak için giyilmez. Cumaları da, cumaya giderken de en cici elbiseleri giyin! Çoluk çocuğunuza da en güzel elbiselerini giydirin, ter temiz yıkayın! Bir de güzel kokularla kokulayın, mis gibi, gül gibi, sümbül gibi, karanfil gibi kokarak camiye öyle gelin!..

Bizi de duadan unutmayın! Size bu hadis-i şerifi naklettik, siz de o sevapları kazanmak için öyle yapınca, “Şu Esad Hoca'ya da Allah dünya ve ahiretin hayırlarını versin!” diye, bizi de duadan unutmayın!

Birinci hadis-i şerif bu...

b. Dînî Bilgileri Öğrenmek

İkinci hadis-i şerif, bu birinci konudan daha geniş bir konu. Deylemî Enes RA'dan rivâyet etmiş. Bu da çok kısa bir hadis-i şerif. İnşâallah elinizde kalem vardır, inşâallah bu hadis-i şerifleri hemen bir kaç kelimededen ibâret olduğu için yazıveriyorsunuzdur; temennî ediyorum, tavsiye de ediyorum tabii.

Peygamber SAS Efendimiz bu ikinci hadis-i şerifte:³

التَّفَكُّهُ فِي الدِّينِ حَقٌّ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ

(الدَّيْلَمِيُّ عَنْ أَنَسٍ)

RE. 198/6 (*Et-tefakkühü fi'd-dîni hakkun alâ külli müslimin*) buyurmuş.

Et-tefakküh; bilgi sahibi olmak, dinin inceliklerini öğrenmek demek, fıkıh ilmini öğrenmek demek. Dinimizin ahkâmına, haramlara, helâllere, mubahlara, sevaplara, günahlara ait bilgileri, incelikleri, dinimizin bilgilerini öğrenmek...

(*Et-tefakkühü fi'd-dîn*) “Bu dînî bilgileri öğrenmek, (*hakkun alâ külli müslimin*) her müslümanın üzerine haktır, bir vazifedir. Bunu yapmazsa hakkı işlememiş olur, üzerine düşen kulluk hakkını ödemiş olur, vazifesini yapmamış olur.”

Şimdi aziz ve muhterem kardeşlerim! Bir tenkit daha burada söyleyelim; arkadaşlarımız hoş görerek, affederek dinlesin. Allah rızası için herkesin iyiliği için söylüyorum:

“—El-hamdü lillâh müslümanım! Annemiz hacı, babamız hacı, dedemiz hoca, büyük dedemiz müftü, falanca akrabamız vaiz... Zaten biz evimizde dindardık, küçükken babam beni

³ Hatîb-i Bağdâdî, *el-Fakîh ve'l-Mütefakkîh*, c.I, s.178, no:160; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

yaz aylarında hocaya göndermişti, elif be'yi öğrenmiştik, namaz sûrelerini ezberlemiştik...”

Mâşâallah, mâşâallah, Allah mübarek etsin, çok güzel ama, bu kadorcık şey yetmez!.. Çok sıcak iklimde —şimdi Türkiye’de yaz ya, burada Medine-i Münevvere’de sıcaklar çok daha fazla— çok susamış bir insan düşünün. Şakaklarından dere gibi terler akıyor, çok susamış, Allah rızası için su arıyor. Siz de getiriyorsunuz ona, dikiş yüksüğünün içinde birazcık su veriyorsunuz, “Al sana su!” diyorsunuz. Bir yüksüğe bakar, bir size bakar. Yâni yüksük ne kadar, bir santimetreküp, nihayet iki santimetreküp su alır.

“—Ya bu benimle alay mı ediyor, şaka mı yapıyor, lâtife mi yapıyor? Bu kadorcık, yüksük kadar suyla benim bu içimin yangını söner mi, bu harâret geçer mi?..”

Ne lâzım?.. Kocaman maşrapalarla içmek lâzım!..

Dün akşam, gece yatarken harâret basmıştı. Ben Zemzem suyundan koca bardaklarla, büyük bardaklarla, *double* diyorlar ya, çift bardak gibi yâni, üç bardak içtim. Besmeleyi çekerek;⁴

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ عِلْمًا نَافِعًا وَرِزْقًا

وَاسِعًا وَشِفَاءً مِنْ كُلِّ دَاءٍ وَسَقَمٍ

(ك.قط. عن ابن عباس ٩)

⁴ Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.646, no:1739; Dâra Kutnî, *Sünen*, c.II, s.288, no:237; Abdü’r-Rezzâk, *Musannef*, c.V, s.113, no:3112; Abdullah ibn-i Abbas RA’dan.

(*Allàhümme innî es'elüke ilmen nâfian ve rızkan vâsian ve şifâen min külli dâin ve sekam*)
[Ey Allahım, senden faydalı ilim, geniş rızık, her türlü dertten ve hastalıktan şifâ istiyorum.]
diyerek üç bardak içtim. Şişedeki su bitmeseydi daha içecektim. Demek ki, insan susadığı zaman daha çok istiyor.

O halde, dinî bilgiler de küçükken yüksük kadar, parmak ucu kadar, birazcık bilgi almakla, öğrenilmez. Yâni, İslâm'ın inceliklerini öğrenmesi için, tonlarla insanın su içmesi lâzım, fırınlarla ekmek yemesi lâzım ve onları uygulaması lâzım!..

Şimdi ne yapıyoruz Türkiye'de?.. Türkiye'nin yüzde doksan dokuzu el-hamdü lillâh müslüman... Tamam, Türkiye müslüman ama, Türkiye'nin müslümanlarının İslâm'dan haberi yok, İslâm'ı bilmiyor. İslâm'ın haram kıldığı şeyleri yapıyor, İslâm'ın emrettiği şeyleri yapmıyor. Biraz, "Böyle niye yapmıyorsun?" diye söylediğin zaman samîmî bir arkadaşa... Tabii kimseyi de üzmemek istemiyor insan, dinde zorlama da yok diye; biraz da memlekette hürriyet var, günah yapma hürriyeti var, demokrasi var; insan istediği gibi gönlünce yaşayabilir, içki içebilir, faiz yiyebilir, şarap içebilir; kumar oynayabilir... Kumarhâneler serbest, devlet destekli, döviz kazandırıyor memlekete, her şey serbest... Amma biraz da hakkı söylemek gerekirse, işte kıyıdan köşeden söylediğimiz zaman, diyor ki:

“—Benim kalbim temiz!..”

Öğrenmiş, birisi öğretmiş bunlara... Her halde İslâm'ı uygulatmamak için bir söz öğretmiş. Kalb temiz olunca yetermiş, Allah kalbin temizliğine bakıyormuş. Doğru, hadis-i şerifte var: Allah insanların kalblerinin temizliğine bakar. Yâni, kötü niyetle insan iyi bir şey yapsa bile kıymeti yok, kalbinin temiz olması önemli...

İyi ama, kalb temizliği nereden belli olacak?.. İcraâtından belli olacak. Günahları işliyor, sevapları ihmal ediyor. Sevapları ihmal edip yapmamak bir günah, günahları işlemek bir günah...

Şimdi bunları yapıyor, “Kalbim temiz!” diyor. Allah'ın emirlerinin tam aksini yapıyor, “Benim kalbim temiz!” diyor, “Allah gafurdur, rahimdir, affeder.” diyor. Eder amma, Allah'ın affetmesi de var, cezalandırması da var, cenneti de var, cehennemi de var, hesap var, mahkeme-i kübrâ var...

Sen bir baba olarak, bir ebeveyn olarak, bir öğretmen olarak düşün, kendini öyle bir mevkiye koy. Öğrenci senin sözünü dinlemezse, ev ödevini yapmazsa, çocuğun senin sözünü dinlemezse... Meselâ, diyelim ki:

“—Ben çocuklarımı hür yetiştirmek istiyorum.” diyorsun. Hür yetiştirmek istiyorsun ama, sabahleyin:

“—Yüzünü yıka, yıkamazsan olmaz, ayıp!” diyorsun, yüzünü yıkamadığı zaman sert davranıyorsun.

Neden?.. Orada sert davranılabilir.

“—Dişini fırçala!” diyorsun, fırçalamadığı zaman sert davranılabilir diye düşünüyorsun, onu adet haline getiriyorsun. Hakikaten çocuk şimdi sabahleyin kalktığı zaman yüzünü yıkıyor, çünkü annesi babası kızacak... Dişini fırçalıyor. Tamam, televizyonda da öyle gördüğü için diş fırçasının üzerine solucan kadar macunu sıkıyor, “Gırç, gırç, gırç...” dişlerini fırçalıyor.

Tamam iyi ama, bu güzel adetleri alışsın diye öğretirken dini niye öğretmiyorsun? “Yalan söyleme evlâdım! Namazını ihmal etme yavrum! Bak bu sıhhate zararlıdır, sakın bunları yeme, içme evlâdım!” niye demiyorsun?..

Biz Cidde'den Medine-i Münevvere'ye uçakla geldik. Medine-i Münevvere havaalanına indik, hoparlörle uyarı, —anons diyorlar ya— ihtar yaptılar. Uçakta zaten sigara içmek yasaktı amma, “Havaalanında da sakın sigara içmeyin, Suud havaalanlarında sigara içmek şiddetle yasaktır, aksini yapanlar, yâni sigara içenler, bu yasağı çiğneyenler şiddetle cezalandırılacaktır.” diye daha uçaktan inmeden, îkaz ediyor, yüksek sesle bunu bildiriyor.

Neden yapıyor bunu?.. Benim hoşuma gitti. Yâni insanların hürriyetlerini tahdit ediyor.

“—Bırak tahdidi, keyfini sürsün, sigarasını tellendirsin, dumanını savursun...”

İyi ama sıhhati bozuluyor, kılcal damarları tıkanıyor. Kılcal damarların tıkanması sonunda başka arızalara yol açıyor, genç yaşında vücudu

tahrip oluyor. Bunu biz önceden gördüğümüz için, yapılmamasını istiyoruz. Sıhhatli olmasını istiyoruz. Bunun böyle yasaklanması benim hoşuma gidiyor.

مَمْنُوعُ التَّدْحِينِ

(*Memnûu't-tedhîn*) diye yazıyor. *Tedhîn* dumanlama demek, yâni sigarayı tütürmek demek, tellendirmek demek... “Sigara içmek yasak!” Hoşuma gidiyor.

Türkiye’de yasak değil... Türkiye’de de bir yasak konu, hâlâ devam ediyor ama, bütün yasakların çiğnendiği gibi, o yasak da bol bol çiğneniyor. Her yerde, herkes yine sigarasını içiyor. Güya kapalı yerlerde içilmeyecekti. Biz birkaç defa îkaz ettiğimiz halde, bizi sakalımıza rağmen dinleyen olmadı. Türkiye’de kurallar çiğnenmek için konuluyor. Kurallar konuluyor, Karadenizli kardeşlerimizin titreye titreye oyun oynadığı gibi, üstüne çıkıp horon tepiyorlar. Kurallar, kanunlar, anayasa, babayasa, yavruyasa; hepsi çiğnensin diye... Trafik kuralları çiğnenir, kırmızı da geçer, onu hüner sanar.

Dinimizi tam bilmiyoruz. Bu kadar böyle lâtifeli şakalı tarafa kadar getirdik işi; dinimizi öğrenmemiz lâzım! Çünkü dinin inceliklerini öğrenmek her müslümanın boynuna haktır, borçtur. Bunu öğrenmediği zaman ne olur?

“—Anam bana öğretmemiş...”

Tamam, anne baba sorumlu olur. Evlât anne babasını mahkeme-i kübrâda, en büyük mahkemede dava edecek. Allah-u Teâlâ

Hazretleri Kur'an-ı Kerim'de buyuruyor ki:

فَإِذَا نَفِخَ فِي الصُّورِ فَلَا أَنْسَابَ بَيْنَهُمْ

(المؤمنون: 101)

(*Feizâ nüfiha fi's-sûri felâ ensâbe beynehüm*)
“İnsanların arasında sûra üfürüldüğü zaman kıyâmet kopacağı zaman neseb bağlarının hükmü kalmayacak.” (Mü'minûn, 23/101) Yâni babaymış, evlatmış, akrabaymış, torunmuş vs. kimse kimsenin gözünün yaşına bakmayacak, herkes davacı olacak. Baba evlâdından, koca karısından davacı olabildiği gibi, evlat da babasından davacı olacak.

İlk davacı olma sebebi ne olabilir?.. Çocuk meselâ cehennemlik olabilir. Allah saklasın, Allah hepimizi, çoluk çocuğumuzu cennetlik eylesin... Çocuk cehennemlik olunca, diyecek ki:

“—Yâ Rabbi, annem babam bana dinimi öğretmedi, onlardan davacıyım! Benim cehenneme düşmemin sebebi, babamın bana bu dini öğretmemesidir.”

Tabii babası mahkemeye çekilecek, mahkeme-i kübrâda ifade verecek, cezasını çekecek. Allah Kur'an-ı Kerim'de:

قُوا أَنْفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا

(التحریم: 6)

(*Kù enfüsekü ve ehlîkü nârâ*) “Kendinizi, çoluk çocuğunuzu cehennemden koruyun!” (Tahrim, 66/6) diye ebeveyne vazife vermiş, emretmiş.

Onun için, herkesin İslâm'ı öğrenmesi lâzım; çoluk çocuğuna küçük yaşta öğretmesi lâzım!.. Herkes Kur'an'ı bilmeli, İslâm'ı bilmeli, ahlâkı bilmeli, haramları, helâlleri bilmeli!..

Bilmiyor. Çok güzel tahsilli, konusunda uzman vatandaşlarımız var, çok güzel yetişmişler, bazıları bir kaç diploma sahibi, bazıları bir kaç doktora yapmış olabiliyor. Yâni, kimisi Dr. oluyor, kimisi Dr. Dr. oluyor, iki doktora yapmış; üç tane yapmışsa Dr. Dr. Dr. oluyor, çok uzman... Böyle şeyler olabiliyor, ama İslâm'ı bilmiyor.

“—Hocam, vallâhi nikâh kıydığım kişi gusül abdestini bilmiyor, kelime-i şehâdete dili dönmüyor.” diyor.

Halbuki kelime-i şehâdet, “Allah birdir, Muhammed onun elçisidir.” mânâsına gelen, imanın bel kemiği, temeli olan bir şey. Bunu bilecek de mü'min olacak; Allah'ın sevgisini, rızasını kazanacak. Bir insan mü'min olmadıkça cennete giremeyecek ki...

Ahiret saadetinin temeli olan şeyi bilmiyor. Dünya kadar şey biliyormuş; bilsin... Almanca, biliyormuş, İngilizce biliyormuş, Fransızca biliyormuş, ana dili gibi konuşuyormuş... filân. Sen onu bırak da Allah'ın istediği imâna sahip mi, değil mi; onu söyle!.. Onu bilmiyor. Onu bilmediği zaman da bir insanın öteki bilgileri işe yaramayacak, âhirette fayda etmeyecek. Dinini, ilmini, âdâbını, ahlâkını öğrenmeyen insanların dünyada da faydalı olmadığını zaten tecrübeler gösteriyor.

Aziz ve muhterem kardeşlerim! Kendiniz İslâm'ı öğrenin, çoluk çocuğunuza, yakınlarınıza da öğretin! Çevrenize de İslâm'ı yaymağa çalışın!.. İslâm'ı herkese öğretmek, hepimizin görevi... Sahabe-i kirâm, Peygamber SAS'in mübarek ashabı, her birisi bir yere dağıldılar, İslâm'ı oralara yaydılar. Biz de öyle olalım!

c. Allah-u Teâlâ'nın Azametini Düşünmek

Gelelim üçüncü hadis-i şerife:⁵

التَّفَكُّرُ فِي عَظْمَةِ اللَّهِ وَجَنَّتِهِ وَنَارِهِ سَاعَةٌ خَيْرٌ

مِنْ قِيَامِ لَيْلَةٍ وَخَيْرُ النَّاسِ الْمُتَفَكِّرُونَ فِي

ذَاتِ اللَّهِ وَشَرُّهُمْ مَنْ لَا يَتَفَكَّرُ فِي ذَاتِ اللَّهِ

(أبو الشيخ، عن ابن عباس)

RE. 198/5 (*Et-tefekkürü fî azameti'llâhi ve cennetihî ve nârihî sâaten hayrun min kıyâmi leyletin; ve hayru'n-nâsi el- mütefekkirûne fî zâti'llâh, ve şerrühüm men lâ yetefekkeru fî zâti'llâh.*) *Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.*

Bu üçüncü hadis-i şerif Allah'ı bilmekle ilgili bir konuda... Biz hepimiz Allah'ın kullarıyız. Yeri göğü kim yarattı, bu kâinatın sahibi kim, âlemlerin rabbi kim?.. Allah-u Teâlâ Hazretleri... Bunu tanımamız lâzım! Bunu tanımıyor, bunu bilmiyor.

⁵ *Kenzü'l-Ummâl*, c.III, s.209, no:5712; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XI, s.407, no:11074.

Biliyorsunuz, bir ülkede yaşayan herkes anayasayla bağımlıdır, kanunların yükümlülüğü altındadır. Kanunları bilmemek mazeret değildir.

“—Ben bu kanunu okumadım...”

Tamam, okumamış olabilirsin, Hukuk Fakültesi’nde okumadın. Kanunu çiğnersen cezayı yersin. Neden?.. Çünkü, kanunları bilmemek mâzeret değildir. Allah’ı bilmemek de mazeret değildir.

“—Ben Allah’ı bilmiyorum, tanımıyorum. Bilememişim, tanımamışım, hiç vaktim olmadı. Amerika’da tahsil gördüm de, Almanya’ya gittim de, fabrikada çalıştım da... Ama Allah’ı tanımağa vaktim olmadı.”

O zaman, kanunları bilmemek mazeret olmadığı gibi, Allah’ı bilmemek de mazeret değildir.

Her insanın önce kendisini yaratanını bilmesi lâzım! Kendisine hayatı vermiş, varlığı vermiş, aklı vermiş, İslâm’ı vermiş; göz, kulak, konuşma nîmetini, duygularını vermiş olan. Kendisine nîmetleri veren, güneşi doğduran, batıran, yağmurları yağdıran, otları bitiren, mahsulleri veren, alemlerin rabbi mün’im-i hakîkî, rezzâk-ı âlem, her şeyimizi bize veren, sahibimiz, Rabbimiz, Mevlâmız Allah-u Teâlâ Hazretleri’ni bilmek lâzım!..

Bir insan bunu bilmedi mi, sıfır alır; sıfır alınca da sınıfta kalır. Sınıfta kalmak, cehennem dibine gitmek demek... Yâni, Allah’ı bilecek. Herkesin ilk vazifesi, Allah’ı bilmek...

Ama Allah'ı bilmek, üniversite diploması almak demek değil. Dağdaki çoban da Allah'ı biliyorsa, o da cennete girer. Yunus Emre –eğer rivâyet doğruysa– oduncuymuş, tekkeye kırk yıl odun taşımış. Ama Yunus'a canlar kurban, Yunus gibilerine canlar kurban... Yunus oduncuymuş ama, söylediği sözlerin hepsi ne kadar güzel, cevher, pırlanta gibi, gayet kıymetli gayet güzel şeyler... Yâni İslâm'da mühim olan, o duyguların derinliğidir.

İşte bu hadîs-i şerif o duyguların, o fikirlerin ne kadar kıymetli olduğunu gösteren bir hadîs-i şerif.

Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:

(Et-tefekkürü fî azameti'llâhi ve cennetihî ve nârihîsâaten hayrun min kıyâmi leyleh) “Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin ululuğunu, azametini ve onun âhirette mü'min kullarına hazırladığı cennetini, cezalandıracağı kullarını sokacağı cehennemini şöyle bir miktar düşünmek, bir gece uyumayıp sabaha kadar ibadet etmekten daha hayırlıdır.”

Bakın tefekkür ne kadar önemli, derin derin düşünmek ne kadar önemli... Bu hususta başka hadîs-i şerifler var. Bazı hadîs-i şeriflerde buyruluyor ki:

“–Bir saat böyle tefekkür, bir sene ibadetten hayırlıdır.” Bazı hadisler de var:

“–Bir saat tefekkür, altmış yıl ibadetten daha hayırlıdır.” buyrulmuş.

Bu rakamlar niye değişiyor?.. Düşünülen şeyin önemine göre sevabı artıyor. İnsan güzel şeyler düşünürse, çok iyi bir insan durumuna gelebilir. Hatta bir mucit, bir kâşif, bir güzel buluşuyla dünyayı değiştirebiliyor. Onun için, tefekkürün cinsine göre sevabı da çok oluyor.

“Allah’ın azameti üzerinde, cenneti üzerinde, cehennemi üzerinde bir miktar tefekkür etmek, bütün gece uyumayıp ibadet etmekten hayırlıdır.” Demek ki mütefekkir insan olacağız. Düşünen insan olacağız, duygulu insan olacağız, gözü yaşlı insan olacağız, kalbi nurlu insan olacağız, çalışkan insan olacağız.

(*Ve hayru’n-nâs, el-mütefekkirûne fî zâtı’llâh*) “İnsanların en hayırlıları, Allah’ın zâtı üzerine düşünenlerdir.” Yâni ma’rifetullahı elde etmek için düşünenlerdir. (*Ve şerrühüm*) “İnsanların en şerhileri, en kötöleri de, (*men lâ yetefekkeru fî zâtı’llâh.*) Allah’ın zatı hakkında hiç düşüncesi olmayan insanlardır.”

Aziz ve muhterem kardeşlerim! Meselâ, biz birisi yanımızda konuşulduğu zaman o insanı tanırırsak:

“—Haa, o zâtı ben çok iyi tanıyorum, çok yakından tanıyorum.O benim çok iyi arkadaşımıdır, o benim komşumdur, o benim çocukluk arkadaşımıdır. Ben onu řu kadar zamandan beri bilirim, huyunu bilirim; tatlı dillidir, güleç yüzlüdür, temiz kalplidir.” filân diyoruz.

Bir insanı tanımak gibi, asıl insanın Allah'ı tanıması lâzım. Allah'ı tanımanın adı *ma'rifetullah*'tır. Allah'ı tanımayı, yâni ma'rifetullahı öğreten din ilminin dalı da *tasavvuf*, *tarîkat*, tarikattaki eğitim... Ondan sonra, insan Yunus Emre gibi oluyor... Ondan sonra, insan Mevlânâ gibi oluyor... Ondan sonra, insan Hacı Bayrâm-ı Velî gibi oluyor... Ondan sonra, Eşrefoğlu Rûmî gibi oluyor. Dünya bu insanların hayranı, sadece Türkler değil... Hani bizim kültürümüzde, bizim medeniyetimizde, irfânımızda büyük isimler diye biz seviyoruz; ama Avrupalı da seviyor. Niçin?.. Doğru insanlar, tatlı insanlar, sözleri güzel insanlar, eserleri çok kıymetli insanlar... İşte bu eğitim bununla oluyor.

Ma'rifetullah çok önemli, onun için Allah'ı bilme hususunda çok çalışmak lâzım, gayret etmek lâzım! Ben bu ilmi nerede öğrenebilirim diye araştırmak lâzım! Bunun üniversitesini bulmak lâzım! Bu hususta câhil kalmamak lâzım, ümmî olmamak lâzım, köylü olmamak lâzım, bilgisiz kalmamak lâzım!..

Yalnız burada bir noktaya daha işaret edeyim. Allah-u Teâlâ Hazretleri'ni düşünmek, zâtını düşünmek deyince; Peygamber Efendimiz bir başka hadîs-i şerifte:

“—Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin zâtı derken, şeklini düşünmeyin!” diyor.

Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin şeklini düşünmek insanı şaşırtır. Çünkü, Allah-u Teâlâ Hazretleri yaratılmışlara benzemez. (*Muhalefetün li'l-*

havadis) Hadis olan, sonradan yaratılmış olan mahlûklara benzemez. Nasıldır, nicedir bilinmez. Eski edebiyatımızda birisinin dediği gibi:

*Yücelerden yücesin,
Kimse bilmez nicesin!*⁶

Yanî Allah'ın niceliği bilinmez, mâhiyeti bilinmez, kühü bilinmez. Amma Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin şekli değil de ma'rifetullah, azameti, kudreti, hikmeti, cenneti, cehennemi, ibreti, yarattığı, yaptığı, etrafta olan olaylara bakış insanı yükseltir.

Meselâ Yunus Emre, sarı çiçekle ilgili şiir yazıyor. Dertli dolabın gıcır gıcır dönüp de, kuyudan su çekmesinden ibret çıkartıyor. Yâni olgun insan, arif insan her şeyden ibret çıkartır. Tamam, böyle olur ama, "Allah'ın şekli ne kadardır? Şeklen neye benzer?" gibi şeyler, insanı putperestliğe götürür, mücessimeye, yâni cisim gibi düşünmeye götürür. Onlar doğru değil.

Allah'ın şeklini değil de kudretini ve hilkatini, mahlûkâtını, ibretini düşünecek. Ma'rifetullaha tâlip olacak müslüman, ma'rifetullah ehli arif kul olmağa gayret edecek.

Bir insan arif kul oldu; Allah'ı biliyor, Allah'ın emirlerini biliyor, yasaklarını biliyor: "Böyle

⁶ Dede Korkut Hikâyeleri içinde, Deli Dumrul Hikâyesi'nde geçer:

*Yücelerden yücesin,
Kimse bilmez nicesin!
Görklü Tanrı,
Çok cahiller seni gökte arar, yerde ister.
Sen hod müminlerin gönlündesin!*

yaparsa Allah insanı kahreder, mahveder... Allah yalancıları sevmez, Allah hainleri sevmez... Allah kötü niyetlilerin bir gün belâsını verir, cezasını çektirir. Zâlime bir gün pişmanlık verdirtir..." Bunları biliyor. Ziyâ Paşa'nın dediği gibi:

*Zâlimlere bir gün dedirir kudret-i Mevlâ:
Ta'llâhi lekad âsereke'llâhu aleynâ...⁷*

Zâlim bir gün pişman olur. Yusuf AS'ın kardeşleri hani onu kuyuya attılar ya, sattılar ya... Sonradan pişman olmadılar mı, sonradan karşısına geçip özür dilemediler mi?.. Sonra o zamanın hürmet usulü üzere karşısında secde edip de af dilemediler mi?.. Nasıl sonunda pişman etti Allah, işte öyle yapar.

Aziz ve muhterem kardeşlerim, ma'rifetullahâ tâlip olun, öğrenin, ma'rifet ehli olun, ârif olun. İnsan ârif olduktan sonra ne olur? Muhib olur, âşık olur. Ne demek *muhib*, Arapça seven demek. *Âşık* ne demek, sevgisi çok derin olan demek.

Ondan sonra, Allah'ı sevdiği zaman, her şeyini sever. Kaderini sever, kazâsını sever, hükmünü sever, haramını sever, helâlini sever, namazını sever, orucunu, Ramazan'ını, Kur'an'ını, her şeyini sever. Neden?.. Âşık olduğu için, âşık-ı sâdık olduğu için... Tabii mühim olan odur. En yüksek mertebe tasavvufta da aşk makamıdır, insanın Allah aşığı olması. Ma'rifetullah'ın sonunda aşkullah hâsıl olur. O olduğu zaman

⁷ "Allah'a and olsun, gerçekten Allah seni bize üstün kıldı." (Yusuf, 12/91)

da insan, o büyük aşık zâtlar gibi olur, büyük erifinde teşvik buyuruyor, siz de öyle olmağa çalışın!

d. Hayrı Sonraya Bırakmak

Dördüncü hadis-i şerif, bu hususta bir îkâzı gözünüzün önüne getirecek:⁸

التَّسْوِيفُ شُعَاعُ الشَّيْطَانِ
يُلْقِيهِ فِي قُلُوبِ الْمُؤْمِنِينَ

(الدَّيْلَمِيُّ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ)

RE. 198/4 (*Et-tesvîfü şuâi'ş-şeytâni yulkîhi fî kulûbi'l- mü'minîn.*) Abdurrahman ibn-i Avf RA'dan rivayet olmuş. Aşere-i Mübeşşere'dendir, Allah şefaatine erdirsin...

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:

(*Et-tesvîfü şuâi'ş-şeytân*) “Tevvîf şeytanın ışınıdır, (*yulkîhi fî kulûbi'l-mü'minîn.*) o ışını mü'minlerin gönüllerine tutar.” Yâni lazer ışını gibi farz edelim. Mü'minin gönlüne tevcih eder, tahrip etmek için.

Tevvîf ne demek o zaman; şeytanın mü'minin gönlüne tuttuğu bu zehirli ışık, tehlikeli ışık, *tesvîf* ne demek?.. *Tevvîf*, bir şeyi tehir etmek, sonraya bırakmak demek. Yapacağı güzel şeyi yapmayıp, tembellenip de, “Canım yarın yaparım, sonra yaparım!” diye geriye atmak demek.

⁸ Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.75, no:2420, Abdurrahman ibn-i Avf RA'dan;

İbn-i Adiy, *el-Kâmil fî Duafâü'r-Racül*, c.1, s.305.

Bu yasak, İslâm'da böyle şey yok. İyi olan şeyi yapmak lâzım, tehir etmemek lâzım, geriye bırakmamak lâzım! Geriye bırakmaya *tesvîf* derler. Arapça'da *sevfe*, ileride yapacağım demek. *Tesvîf* de sonraya bırakmak mânâsına geliyor. Yâni (*sevfe efa'lü*), ileride yapacağım canım... Olmaz, ileriye atılır mı?..

Şeytan iyi bir şeyi niye ileriye attırır?..

Meselâ, adam kalkacak, namaz kılacak veya kalktı cuma namazına gidecek. İçinden bir ses diyor ki:

“—Sen otur, daha vakit var, biraz sonra gidersin!”
O da düşünür:

“—Biraz daha çalışayım da sonra giderim.” der.

İşte bu *tesvîf*... Şeytan *tesvîfi* niye yaptırıyor? Hayırlı işi o geriye attığı zaman, arada unutturup yaptırmaz. Adam cumaya gitmez.

“—Tamam, biraz daha vakit var, bir saat var, sonra giderim.” der.

Oturur masasının başına, hesaplara bir dalar. Aaa!.. Başını bir kaldırır bakar ki, saat iki buçuk olmuş. Hadiii...

“—Hesaba dalmışım, cumayı kaçırdım, unutuverdim yâ...”

Unutursun tabî, şeytan unutturdu. Şeytan senin gönlüne zehirli lazer ışını gibi, tehir etme duygusunu tuttu. Sen de erken gidecekken gitmedin; namazı kaçırttırdı. Tabii bu namaz iyi bir şey, onun için kaçırttırdı.

Şeytan başka iyi şeyleri de geriye bıraktırarak kaçırttırır. Kaçırttırmak için geriye bıraktırır, zaman kazanmak ister. Onun için hayırlı şeyleri tehir etmeyin, hemen yapın! Şeytanın oyununa düşmeyin!.. Kalbinize şeytanın zehirli ışınını tutturup da kalbinizi yaktırmayın, kalbinizi mahvetmeyin!..

O zaman, bundan önceki hadîs-i şerifle bağlantısını da kuru- verelim. Mânevî bir bağlantı, bunlar böyle peş peşe sırayla gelmiş: Sen Allah aşıkı olmak istiyorsan, Allah'ı bilen ârif, muhib-i sâdık, âşık-ı sâdık bir kul olmak istiyorsan, bu işi tehir etme!..

“—Canım kırk yaşından sonra yaparım! Hocam, daha şimdi yirmi beş yaşındayım!”

“—Yapamazsın, tehir ettiriyor şeytan; şimdiden yap, şimdiden ârif ol! Genç yaşında arif ol, genç yaşında aşık-ı sâdık ol!.. Tertemiz müslüman ol, pırıl pırıl müslüman ol, ihlâslı müslüman ol, çalışkan müslüman ol!..”

İnsanın en verimli devresi, yirmi beş - otuz beş yaş arasındır. Ondan sonra çağı geçer, ihtiyarlar, ağrılar başlar, sızılar başlar, romatizma başlar, çoluk çocuk bastırır... vs. vs. Onun için, asıl güzel altın çağı kaçmış olur, geriye bırakmamak lâzım!

Demek ki, iyi şeyleri geriye bırakmayacağız. Ama iyi şeylerin en iyisi ma'rifetullahı elde etmek, arif kul olmak ise, onu da hiç geriye bırakmayacağız. Hemen başlamak lâzım!

“—E hocam madem sen bunu te’hir etme dedin, hemen başla diyorsun, o zaman nereden başlayım?..”

Hocamız Mehmed Zâhid Kotku Hazretleri’nin *Tasavvufi Ahlâk* kitabını okumaktan başla! *Nefsin Terbiyesi* kitabını okumaktan başla!.. Oradan göreceksin, bu meselelerin içine gireceksin. İşte sana elle tutulur bir çare... Hemen yapabileceğin, herkesin anlayabileceği bir tavsiye...

e. Gâzinin Tesbihi

Sonuncu hadis-i şerife geldik:⁹

التَّسْبِيحُ مِنَ الْغَازِي سَبْعُونَ
أَلْفَ حَسَنَةٍ وَالْحَسَنَةُ بِعَشْرِ أَمْثَالِهَا
(الدَّيْلَمِيُّ عَنْ مَعَاذِ)

RE. 198/3 (*Et-tesbîhu mine’l-gâzî seb’ûne elfe hasenetin, ve’l- hasenetü bi-aşri emsâlihâ*)

Muaz ibn-i Cebel RA’dan yine Deylemi’nin rivâyet ettiği, sohbetimizin beşinci ve son hadîs-i şerifi. Peygamber Efendimiz SAS buyuruyor ki:

(*Et-tesbîhu mine’l-gâzî*) “Gazâ yapan cihad yapan insanın ağzından çıkan bir tesbih, (*seb’ûne elfi hasenetin*) o gâziye yetmiş bin hasene kazandırır. Yetmedi; (*ve’l-hasetü*

⁹ Deylemî, *Müsnedü’l-Firdevs*, c.II, s.76, no:2425, Muaz ibn-i Cebel RA’dan;

Kenzü’l-Ummâl, c.IV, s.576, no:10797; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.XI, s.405, no:11067.

bi-aşri emsâlihâ) haseneyi de Allah bire on mükâfatlandırır.” O zaman Allah-u Teâlâ yetmiş bin hasene kazandırır, her haseneye de bire on veriyorsa, yetmiş binin on katı yedi yüz bin eder. Demek ki, gâzinin bir tesbihi, bir *Sübhâna’llâh* demesi, bir zikir sözü, yedi yüz bin hasene kazanmasına sebep olur.

“—Hocam bu hasene denilen şey nedir; ölçüsü nedir, nasıl bir şeydir, kaç kilodur, kaç metredir, kaç liradır?..”

Hasene, insanın iyi bir işi yapması üzerine Allah’ın verdiği mükâfâttır. Hasene, Medine’deki Uhud Dağı kadar kocaman bir şeydir. Çünkü Allah kuluna mükâfat verdi mi az vermez.

Sen şimdi birisine bir bahşış verirsin... Gelir, “Allah rızâsı için!” der, elini açar; sen de cebindeki yıpranmış parayı verirsin. Para zaten yıpranmış, hoşuna gitmiyor, biraz örselenmiş; çıkartır onu verirsin. Sen o kadar verirsin ama Allah-u Teâlâ Hazretleri verdi mi, çok verir.

Eski hükümdarlardan birisine bir fakir gelmiş, bir şey istemiş. Hükümdar çıkartmış —ben rakamı unuttum ama, diyelim ki— on altın vermiş. Ondan sonra şehzâdeye gitmiş, istemiş; şehzade bin altın vermiş. Babası bunu duyunca,

“—Ya baksana bizim şehzâdeye; ben on altın veriyorum, bu tutmuş bin altın vermiş!” diye, kızmış.

Çağırılmış onu, biraz da azarlayacak, kızgın kızgın:

“—Ya sen bin altın vermişsin, benim on altın verdiğim kimseye...” diye çıkışmış.

“—Babacığım gâyet tabî! Çünkü ben kimin oğluyum? Senin oğlunum! Onun için, ben bu kadar çok vereceğim.” demiş.

Bu cevabı alınca, babasının da hoşuna gitmiş, kızmamış, vazgeçmiş.

Allah bir insana bir hasene verdi mi, azıcık bir şey vermez, yıpranmış azıcık küçük para gibi vermez, çok verir. Bir gâziye de bir *Sübhàna’llàh* dedi diye, yetmiş bin veriyor. O da on misli fazla, yedi yüz bin hasene... “Allaaah, gazâ olsa da, cihada gitsek de, cihadı da tesbihli yapsak da, bu yedi yüz bin, yedi yüz bin haseneleri doldursak!” diye, insan tabî temennî ediyor.

Aziz ve muhterem kardeşlerim, cihadın sevabı bu kadar çok!.. Onun için, müslümanların bileğini kimse bükemiyor. Onun için, müslümanlar girdikleri savaşırlardan geriye dönmemişler. Bir avuç mücahid müslüman, koca bir düşman ordusunu perişan edivermiş. Neden?.. İşte bu sevapları bildiği için, Allah’tan mükâfat umduğu için, gazânın sevabını bildiği için, bu işi aşk ile şevk ile yapmış ecdadımız... Biz de onların torunlarıyız, biz de mücahid oğlu mücahidiz, hepimiz gâzi oğlu gâziyiz Allah’ın izniyle... Onun için, bu cihadın ne kadar önemli olduğunu unutmayalım!..

Cihad, yâni savaş, yâni gazâ kime karşı olur?.. İslâm'ındüşmanlarına karşı olur. İslâm'ın en büyük düşmanı kimdir?.. İslâm'ın en büyük düşmanı insanın kendi içindeki kendisidir, nefsidir. İlk önce insanın kendi nefsi ile savaşması lâzım!.. Herkesi insanın kendi nefsi baştan çıkartır, kendi nefsi günahları işlettirir. İlk önce kendi nefsini yenmesi lâzım, irâdesine sahip olması lâzım!.. Önce nefisle cihad, cihad-ı ekber...

Sonra kiminle cihad?.. Şeytanla... Şeytan da gelir nefsi kışkırtır, fıs fıs fıs vesvese verir, insana kötü şeyleri yaptırır. O da düşman, onunla da çarpışacağız, onunla da savaşımız var.

Nefisle çarpışacağız, şeytanla çarpışacağız; sonra düşmanla çarpışacağız. İslâm'ın alenen düşmanı var, *Lâ ilâhe illa'llah*'ın karşısında, Allah'ın düşmanı, Rasûlüllah'ın düşmanı, Kur'an'ın düşmanı... Tabii onunla çarpışılacak. Müslümanların düşmanı...

Müslümanlara saldırıyor, asıyor, kesiyor, öldürüyor, toplu mezarlara diri diri gömüyor, derisini yüzüyor... filân. E tabii düşmanla çarpışılacak; bu da cihad...

Sonra bir de düşmana yordakçılık eden, destekçilik yapan, içerideki dışı müslüman gibi olup, içi kâfir olanlar var; onlara da münâfık diyoruz. Münâfıklarla da uğraşmak lâzım!

Bunların sevabı çok... İnsan böyle bir şeyle mücadeleyi kendisine meslek edinirse, bu çalışmayı, cihadı kendisine vazife bilirse, gâzi olursa, o zaman bir *Sübhâna'llâh* demesine yedi yüz bin hasene alacak. Bir çok sevaplar kazanacak, Allah'ın rızâsına erecek.

Hiç bir zaman, İslâm düşmanlarını unutmayalım! Nefsin düşman olduğunu unutmayalım! Şeytanın etrafımızda, hattâ damarlarımızda dolaştığını unutmayalım!.. İslâm'ın düşman- larıyla cihadı aklımızdan çıkartmayalım! Mücahid müslüman olalım ki, insanın hak müslümanlığı cihadıyla belli olur. Yoksa, cihad etmedikten sonra, müslümanlıktan ne anladım?..

Peygamber SAS Efendimiz'e birisi inandı, kelime-i şehadet getirdi, müslüman oldu. Ama bir ricâda bulundu Peygamber Efendimiz'den:

“—Yâ Rasûlallah, ben açıkça söylüyorum, korkak bir insanım! Ben müslüman oluyorum ama, sen bana cihadı emretme, beni cihaddan muaf tut!.. Bir de benim on tanecik devem var, çok kalabalık ailem var; bu on devenin sütlerini sağlıyorum, ailemin gıdasını ancak sağlıyorum. Süt, peynir, yoğurt filân derken, bunlar ancak bana yetiyor. Ne olur beni cihadla görevlendirmedığın gibi, zekâtı da benden affet, ben zekât vermeyeyim!” dedi.

Çünkü insanın beş devesi olduğu zaman, onun için bir koyun zekât gerekiyor. On tane devesi olunca, ona göre zekâtı olacak. Zekâtı affını istedi, cihaddan affını istedi. Samîmî olarak pazarlık yaptı, Peygamber SAS Efendimiz'e ricâda bulundu:

“—Ben müslüman oluyorum, uzat elini, bey’at edeyim sana yâ Rasûlallah ama, beni cihaddan muaf eyle, ben cihad yapmayayım! Çünkü korkağım, korkuyorum, işin doğrusu bu; benden bir de zekât isteme!” dedi.

Peygamber SAS Hazretleri buyurdu ki:

“—Cihad olmazsa, zekât olmazsa, bu nasıl müslümanlık olur?.. Cihad olmazsa, zekât olmazsa, böyle müslümanlık mı olur?.. Cihad olmayan, zekât olmayan müslümanlık hiç müslümanlık olur mu?..” diye tekrar tekrar bu mealde sözler söylemeye başlayınca; adamcağız hatasını anladı, “Yâ ben yanlış yapıyorum, böyle şey olur mu? Allah’ın rızâsını kazanacağım, cennetini kazanacağım, bu pazarlık niye?” diye düşündü, dedi ki:

“—Yâ Rasûlallah! Uzat elini, hiç bir şart koşmuyorum, cihad da emretsen yapacağım, zekât da emretsen yapacağım, sana bey’at ediyorum!” dedi.

Hepimizin öyle olması lâzım, aziz ve muhterem kardeşlerim!..

Hepinizin gözlerinizden öperim... Medîne-i Münevvere'den hepinize, Allah'tan dünya ve âhiretin hayırlarını vermesini dilerim... Allah-u Teâlâ Hazretleri sizin gönüllerinizin muradlarını versin... Hepinizi cennetiyle, cemâliyle müşerref eylesin... İki cihanda aziz ve bahtiyar olun...

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!..

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

18. 07. 1997 - Medine-i Münevvere

[Bütün CUMA SOHBETLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

